

“RULE OF THREE: Martens monteert het *nu*,” Rosa Lambert, *Etcetera*, 11 oktober 2017.

Rule of Three – Jan Martens i.s.m. NAH / Grip

Rule of Three: Martens monteert het *nu*

RECENSIE 11.10.2017

Leestijd 4 – 7 minuten

Rosa Lambert

Met *Rule of Three* overtuigt Jan Martens feestelijk, maar bloedserieus. Zijn laatste creatie slaagt erin om onze hedendaagse – vaak als oppervlakkig of sensationeel betitelde – *condition humaine* zonder waardeoordeel in danstaal uit te drukken.

De gretigheid waarmee we vandaag van het ene informatiekanaal naar het andere springen, zorgt ervoor dat we wat we aantreffen slechts oppervlakkig aanraken. Bovendien doet het onze concentratiespanne zienderogen afnemen. We registreren, maar kijken niet echt. Eén bepaalde sequentie uit *Rule of Three* geeft dit heel duidelijk aan. De drie dansers bewegen hun hoofden machinaal van links naar rechts, terwijl ze richting zaal kijken. Ze lijken te scannen, als machines, maar je voelt dat ze niets echt waarnemen. Hun lichamen

worden bewoond door de alomtegenwoordigheid van vluchtige informatie. Dit is rechtstreeks zichtbaar in hun bewegingen. Hoe uiteenlopend die vaak ook zijn – het ene moment sierlijk, daarna houtherig en machinaal – allemaal lijken ze een soort zoeken uit te beelden.

Vormelijk valt er over dit stuk dus moeilijk een eenduidige omschrijving te maken. Martens laat namelijk erg verscheidene sequenties rechtstreeks op elkaar volgen, die ook inhoudelijk weinig op elkaar aansluiten. Zo staan de dansers het ene moment vrolijk in felgekleurde kostuums een soort turnoefening uit te voeren, terwijl op het andere moment de fenomenale Courtney May Robertson een demonendans brengt op een halfdonkere scène. Met een black-out en kostuumwissels tussen de verschillende fragmenten wordt de choreografie een soort montage die duidelijke breuklijnen trekt.

De titel drukt de centrale kracht van deze choreografie kernachtig uit. De regel van drie zoals we die kennen uit onze wiskundeles, steunt op het belang van een derde speler in sommige berekeningen. Wie in de groentewinkel leest dat 35 tomaten 10 € kosten, en wil weten hoeveel 8 tomaten kosten, heeft een noodzakelijke tussenstap nodig waarbij eerst wordt berekend hoeveel 1 tomaat kost (door 10€ te delen door 35), om daarna dit getal te vermenigvuldigen met 8. Drievoud blijkt ook in *Rule of Three* van cruciaal belang te zijn. De dynamiek die tussen de drie dansers ontstaat is genuanceerd en ongelooflijk uitgebalanceerd, net doordat ze met drie zijn en bijgevolg in een specifieke relatie staan ten opzichte van elkaar. Doordat iedere figuur binnen de drievoudige constellatie zijn eigenheid en isolement behoudt en zelfs rechtstreeks inzet, ontstaat een ander soort samenhang. Eenzaamheid blijkt vandaag namelijk gepaard te gaan met een nieuwe vorm van samenzijn, het 'samen alleen zijn' in de virtuele wereld die ons omringt. De ene danser beweegt compleet anders dan de andere, maar samen vormen ze toch een harmonieus geheel omdat hun verschillende bewegingen elkaar versterken. Gedurende een groot deel van de voorstelling dansen ze op een lichtdriehoek die op de scène wordt geprojecteerd, elk gepositioneerd op één hoekpunt. Die geometrische figuur veruiterlijkt heel krachtig de verhouding tussen de dansers: niet tegenover elkaar, niet naast elkaar, maar los van elkaar en toch in evenwicht.

“Doordat iedere figuur binnen de drievoudige constellatie zijn eigenheid en isolement behoudt en zelfs rechtstreeks inzet, ontstaat een ander soort samenhang.”

De allerlaatste sequentie blijft nazinderen omdat die nog meer contrasteert met de rest van de voorstelling. De muziek stopt heel abrupt. De versterkers trillen letterlijk na van het bonzende geluid van voordien. In stilte kleden de dansers zich uit en zoeken daarna verschillende manieren om met drie dicht bij elkaar te komen. Er wordt nog nauwelijks gedanst. Ze wandelen elk naar een andere plek op de scène, en blijven lang genoeg in deze nieuwe constellatie staan (of zitten, of liggen) vooraleer ze een nieuwe zoeken. Voor het eerst is de scène volledig belicht. De fysieke intimiteit van het slotdeel is erg ontroerend en staat haaks op de fragmentarische, abrupte stijl van wat voorafging. Dat dit niet

helemaal te rijmen valt met het 'samen alleen zijn' van het eerste deel hoeft niet problematisch of contradictorisch te zijn. Deze scène, waarin echt wordt samengekomen, leest namelijk niet als een aanklacht tegen individualisme binnen de taal van de voorstelling. Martens' keuze om stilistisch en inhoudelijk zeer eclectisch te zijn heeft veeleer te maken met een poging om met zijn voorstelling aan te sluiten bij het informatieklimaat van vandaag. In een interview met Rudi Meulemans in de programmabrochure verklaart hij dat als volgt: 'vandaag de dag lees je op destandaard.be ook over BV's die adopteren'. Of: 'je zou het kunnen vergelijken met een nieuwssite, waar tegenwoordig entertainment en grappige video's evenwaardig gecommuniceerd worden als belangrijke nieuwsitems'.

De manier waarop muziek en beweging in *Rule of Three* op elkaar aansluiten is verbluffend. Martens werkte voor dit project samen met de Amerikaanse producer en drummer NAH, die live aan het werk is. De soundscape is even eclectisch als de choreografie. We horen allerlei stijlen en invloeden passeren, van hip hop tot *noise* en zelfs jazz. De muziek stuurt zo de dans, en omgekeerd. In datzelfde interview met Rudi Meulemans geeft Martens ook aan dat beide elementen samen zijn gecreëerd, dat het ene dus niet bestond voor het andere. Dit zorgt ervoor dat de choreografie, ondanks de vreemdsoortige bewegingen, toch heel natuurlijk en logisch aanvoelt. Daarnaast zien we op sporadische momenten geprojecteerde fragmenten uit het werk van schrijfster Lydia Davis. Die lijken erg willekeurig en onsamenhangend, maar sluiten daardoor aan bij de manier waarop we vandaag overspoeld worden met allerlei verschillende soorten informatie. De tekst staat echter te ver af van wat er zich op scène afspeelt, doordat er verder niets mee gebeurt. Eén keer wordt de tekst niet geprojecteerd, maar doorheen de muziek gemixt. De woorden komen beter tot hun recht wanneer ze meedraaien in de ijzersterke dynamiek van geluid en beweging.

Martens werd geïnspireerd door de hedendaagse tendens om oppervlakkig, vluchtig en lukraak informatie weer te geven of te vergaren. Op een eerlijke manier houdt hij ons een spiegel voor. De vraag of die gewoonte goed of slecht is, is daarbij zelfs niet aan de orde. Martens trapt dus niet in de val van de moralisering. Hij doet een vaststelling en maakt een neutrale observatie van hoe wij zijn, als op informatie beluste wezens. Dit werk geeft alvast één reden om niet al te bezorgd te zijn over hoe snel, vluchtig en soms oppervlakkig wij informatie tot ons nemen. Het blijkt immers een esthetisch potentieel te bezitten dat Martens in *Rule of Three* op een krachtige manier heeft ingezet: de prachtige dynamiek van 'samen alleen'.